

לקבל פני משיח ג'

קיצור שיעור הקודם:

שאלה: מדוע תתגלה האלקות לעת"ל במציאותו דמה"מ?

אמרנו, שהענין יתבאר ע"פ הביאור איך בכלל יכולים להגיע להכרה באלקות – וע"פ דברי הרבי בשיחת דש"פ וירא שצריך רק לקבל.

לבאר הדברים, הקדמנו ב' נקודות:

נקודה הא':

התגלות העצמות לעת"ל יהי' ע"י העלי' של 770 לאה"ק כו', כי בעלי' זו יש חיבור ההופכים.

– מאמר המוסגר: ענין בכל מאודך, מאוד שלך, מאוד האמיתי, וענין המספר ש"לא ימד ולא יספר"¹ –

נקודה הב':

גם אחרי שתהי' התגלות העצמות, עדיין יישאר מציאות פרטי של אדם עם כוחות וחושים פרטיים שלו כו', וההשתוות בין כולם תהי' רק בענין ד"ידעו אותי".

ע"כ – משיעור הקודם.

.....

ויש להעיר: הדברים שלעיל בנקודה הא' שגילוי האלקות אצלנו יהי' ע"י העלי' של 770 לירושלים, אינם מדויקים,

כי אדרבה, העלי' של 770 לירושלים תהי' תוצאה מהכרה שלנו בענין דחיבור ההופכים.

ובהקדמה:

מבואר בשעיוח"א פ"ה ש"התגלות אלקות (הוא) ע"י צדיקים ואותות ומופתים התורה", ומבואר במים רבים (תרל"ו סעי' ט"ז) שההתגלות ע"י צדיקים ענינו, ע"י "שמקיימים תורה ומצות".

ויש לחקור: באיזה פרט הגילוי גדול יותר, בצדיקים או באותות ומופתים?

כי הנה לכאורה י"ל, שבנס הגילוי גדול יותר, כי בנס הגילוי ניכר בגלוי במציאות העולם,

¹ עי' לקו"ש חט"ז ע' 477 אות ד' (וכ"ה בכ"מ):

המטרה היא להגיע ל"בלי גבול" – גאולה – הנעלית ממידות וההגבלות של העולם, אך אין הכוונה שע"י כך ("בלי גבול") יתבטל הגבול, אלא שיהא חיבור בין "בלי גבול" לבין "גבול"¹ [ובהע' # 20 שם: כי דוקא בזה בא לידי גילוי כח העצמות, נמנע הנמעות, שביכולתו לחבר בל"ג וגבול]... כפי שמוצאים לגבי מנין בני ישראל, כנאמר "והי' מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר" – ה"מספר" יהי' כזה ש"לא ימד ולא יספר".

ועי' בארוכה לקו"ש חט"ט ע' 24; 26 ואילך בענין המספר יהי' כזה ש"לא ימד ולא יספר" (מצוין בלקו"ש שם).

והרי מבואר בכ"מ בשיחות הרבי בענין החיבור דמלמעל"ט עם מלמטלמ"ע.

ולהעיר: בחסידות מבואר בכלל מבואר בענין ובכל מאודך, שהכוונה היא למאד שלך. ברם בדברי הרבי בכ"מ מבואר, שהכוונה גם למאד האמיתי. ועי' לקו"ש ח"ד ע' 1131 ואילך שהוא משום ענין חיבור ההופכים (ועי' לקו"ש ח"ט ע' 210 (האזינו א') אות ד' קטע הב', והמצוין שם לתרס"ג).

² מ"מ וליקוט פירושם לשעהיחור"א.

מאיךך י"ל, שבצדיקים הגילוי גדול יותר, שהרי ע"י קיום התומ"צ פועלים את הנס.

ומובן, שתלוי מצד איזה נקודה מדברים³.

ויתבאר ע"פ הבא להלן.

.....

נקודה ג':

שיטת הרמב"ם בהתפתחות הענינים דימוה"מ (כפי שכבר נתבאר פעם).

ובהקדמה:

המצב בימינו הוא, שהאומות אינם מפריעים לבנ"י בקיום התומ"צ, ובסגנון הרבי, הם עוד מסייעים לבנ"י. עוד זאת, אפשר גם להשפיע עליהם בקיום ז' המצות.

ולכאורה י"ל שכ"ז הוא התפתחות טבעית שע"י לימוד הלקח אצלם משפלות הנהגתם בדורות שעברו.

כלומר, אף שכ"ז הוא ע"פ השגח"פ, אעפ"כ למעשה היא הנהגה טבעית.

אמנם ע"פ מה שיתבאר להלן מהרמב"ם, יובן, שאף שזה אמנם הנהגה טבעית, יש בה התגלות העצמות (שלמעלה מהנהגה נסית) כפשוטו ובגלוי, וכמו שיתבאר.

.....

ויש להקדים את דברי הרמב"ם בהל' מלכים פ"ח בסופו, שהפעולה על האומות בקיום ז' המצוות – בהנהגה של צדק ויושר למען קיום ישוב העולם – תהי' דוקא ע"י בנ"י.

ומבאר הרבי⁴, שהיינו משום כי השכל האנושי מצד עצמו נוטה אחרי חומריות וגסות, וממילא ע"פ דרך הטבע, אין סיבה שהאומות יקיימו ז' המצוות – אף שהוא לטובתם (למען ישוב העולם) – אם לא ע"י הפעולה שעליהם מבנ"י שבכוח התורה.

..

והנה בסדר הרמב"ם על ימוה"מ, הפעולה דבנ"י על האומות תהי' אחרי⁵ ניצחון המלחמה ובנין המקדש וקיבוץ נדחי ישראל.

ונתבאר בזה (פעם), שהסיבה על כך היא (כנ"ל), כי ע"פ דרך הטבע אין דרך שהאומות יקיימו ז' המצוות אם לא ע"י הפעולה עליהם מבנ"י, והרי הדרך היחיד שבנ"י יוכלו לפעול עליהם הוא ע"י שבנ"י יהיו במעמד גשמי נעלה יותר מהם, שאז יהיו האומות מוכנים לשמוע מבנ"י,

³ ואה"נ, מצד ענין הגילוי בפועל במציאות העולם, הנס גדול יותר. אבל אם כל הצדיקים, ועאכ"כ להבדיל אם גם כל אוה"ע ישנו הנהגתם לטוב, לכאורה זה לא ייגרע (עכ"פ בפרט עיקרי) מנס גלוי פרטי במציאות העולם. עפ"ז יובן לכאורה דברי הרבי בענין נפלאות גדולות בשיתוף הפעולה דסאדאם במלחמת מפרץ הפרסי. ועוד יתבאר להלן.

⁴ לקו"ש חט"ו ע' 60 אות ד'.

⁵ לקו"ש חט"ח ע' 283 (ועיי"ש אות ט"ז):

החיידוש ב"ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד" על "וילחם מלחמות ה'". ונצח כל האומות שסביביו, שהם גופא יכירו את האמת של מלכותו של מלך המשיח. . שיהי' אצלם "לקרוא וכלם בשם ה' ולעבדו שכם אחד".

ועיי' לקו"ש חכ"ג ע' 174, וחט"ח ע' 276 הע' 37:

אך מעמד נעלה זה דבנ"י יהי' הרי רק אחרי שלימות קיום התומ"צ אצל בנ"י (שע"י בנין המקדש וקיבוץ נדחי ישראל), כי אז (בשלימות קיום התומ"צ אצל ישראל) – כהבטחת התורה "אם בחוקותי תלכו כו' ונתתי גשמיכם בעתם כו'" – יתברכו בנ"י בשפע ברכה בלתי מוגבלת **בגשמיות כפשוטו**, ממילא אז יוכלו להשפיע על האומות.

..

והנה בהדרן על הרמב"ם תנש"א מוסיף בזה, שבתקופה הב' דימוה"מ ירצו האומות **מעצמם** לקיים ז' המצוות.

ברם כמבואר שם בהדרן, תקופה זו הב' היא הנהגה נסית **שלמעלה מהטבע לגמרי**.

עוד זאת, כמבואר בדברי הרבי⁶, תקופה זו הב' תהי' רק אחרי שלימות העבודה דתקופה הא', אשר עפ"ז מובן, שזה שהאומות אז ירצו מעצמן לקיים המצוות, יהי' רק אחרי הפעולה **דבנ"י** עליהם שבתקופה הא'.

אבל 'היכא תמצא' כזו שהאומות מצד עצמם ירצו לקיים ז' המצוות שלא ע"י הפעולה דבנ"י, הרי ע"פ סדר הרמב"ם (בשיטה ד"עולם כמנהגו נוהג") **אין לה אחיזה במציאות**.

..

והנה בימינו, המצב הוא כנ"ל, שהאומות מסייעים וגם אפשר להשפיע עליהם.

והנה מובן שא"א לומר שהוא משום מצב הנעלה של בנ"י שפועל עליהם, כי הרי בימינו לא נמצאים בנ"י במצב נעלה, אלא **בגלות** תחת שעבודם.

א"כ ע"כ, שהוא משום רצון האומות **מצד עצמם**. ברם לפי סדר הרמב"ם, רצון האומות מצד עצמם שייך רק אחרי ההקדמה דתקופה הא', ואנחנו הרי בגלות עוד לפני תקופה הא'.

לכן צ"ל שהוא כדברי הרבי בכ"מ, שיש האל"ף – שהוא עצמו"ה שלמעלה מגלות וגאולה – וע"י שממשיכים אותו בגולה, עושים **מהגולה** גופא גאולה.

וכמו שנתבאר בזה בשיעור קודם מדברי הרבי⁷, שהקצים הם כולם גילויים (ומצבים) של גאולה שהמשיכו גדו"י בתוך הגולה,

וא"כ, בימינו שכבר כלו כל הקצין **כפשוטו ממש**, יוצא, שכבר המשיכו את **כל** הגילויים של הגאולה **בגולה**, עד להמשכת הנהגה הנסית דתקופה הב' – בתוך הגולה, אשר עצם ענין הזה של המשכת **כל** הגילויים דגאולה בתוך הגולה הוא חיבור **ההופכים** שאין כמוהו, וממילא שהוא המשכת **העצמות**.

.....

ויש להוסיף ביאור בנקודה זו של המשכת **העצמות** בגולה.

והוא ע"פ מ"ש לעיל, ששינוי הנהגת האומות של ימינו, הוא – לכאורה – רק התפתחות טבעית.

והרי כמו שנתבאר לעיל, ע"פ הטבע אין סיבה שהאומות ירצו לסייע לבנ"י כו',

א"כ, התפתחות הטבעית דימינו היא באמת התפתחות **דהיפך** הטבע,

ואעפ"כ, היא מתקיימת – בדרך **הטבע** (חיבור דב' הופכים),

א"כ, זהו גילוי **העצמות**.

⁶ לקר"ש חכ"ז ע' 205.

⁷ לקר"ש חכ"ט, שיחת שבת חזון.

ולהעיר: שע"ז הם דברי הרבי על נפלאות הגדולות שבמלחמת המפרץ לפני השיחה דכ"ח ניסן, כפי שיוזכר עוד להלן.

..

ברם מצד זה גופא, שהגילוי הוא באופן **שהטבע** הוא היפך הטבע, הרי ביכולתו של האדם לטעון ולומר, שזה רק הנהגה **דטבע** לבד.

וע"ז היא צעקת הרבי "עד מתי". כי אם במצב כזה לא מכירים שהטבע הוא למעלה מהטבע, הרי **אין לדבר סוף!** וכן ע"ז הם דברי הרבי שצריך רק לפתוח את העינים. דהיינו שצריך האדם רק לשים לב למצב שלפניו, ולהגיע להכרה איך שהטבע הוא שלא ע"פ טבע כלל.

..

נתבאר בזה, שענין חיבור ההופכים לא יתגלה רק בזמן הגאולה – ע"י העלי' של 770 לירושלים, אלא הוא קיים בעצם כבר בימינו **בזמן הגלות**.

.....

נקודה ד'.

והנה מהלך זו לומר שישנו גילוי העצמות ואעפ"כ צריך בחירת האדם להכיר בו, מצאנו כבר בדברי הרבי בנוגע לנשמה למעלה.

כי הנה מבואר בחסידות שאף ששורש ענין הבחירה הוא מנשמה למעלה, אעפ"כ דבקות הנשמה עצמה באלקות היא שלא ע"י בחירה, אלא היא דבקות **טבעית**.

ברם הרבי מבאר בזה, שאעפ"כ, **שלימות** דבקות הנשמה היא דוקא ע"י **בחירה**⁸.

זאת אומרת: אף שהנשמה למעלה **רואה ומרגיש כו'** איך **שאין עוד מלבדו** – אשר לפ"ז היא היתה צריכה להידבק **בדרך ממילא** באלקות – אעפ"כ, דבקותה היא דוקא ע"י **בחירה**.

והנה אכ"מ לבאר איך שייך בחירה במצב כזה (והעיקר הוא, שזה **עובדה** ולא ענין שכלי בכלל), ברם, הנקודה שלמדים מזה (בנוגע לענינו) היא, ששלימות דבקות הנשמה באלקות (וממילא גם – שלימות **התאחדות האלקות** עם הנשמה) הוא דוקא ע"י **בחירת** הנשמה להידבק באלקות (ולא משום פעולת **גילוי האלקות** שעל הנשמה).

והענין הוא כנ"ל, כי העצמות הוא חיבור ההופכים, וממילא שלימות התגלות העצמות **בנשמה**, הוא דוקא ע"י שהוא פועל **על הנשמה** – שהיא **מצד ענינה תבחר** להידבק באלקות.

במלים אחרות: **בחירת** הנשמה (מצד עצמה) להידבק באלקות – **זו גופא** הוא שלימות התגלות העצמות **בנשמה**.

מזה יובן לענינו: אף שישנו גילוי העצמות בחיבור ההופכים שבזמן הגלות, אעפ"כ שלימות התגלות העצמות – **שאצל כאו"א** – היא דוקא ע"י **הבחירה של כאו"א** להכיר במציאות העצמות הזה (שישנו בזמן הגלות).

..

ויש להוסיף ביאור בדברים.

⁸ ע"י כ"ז בלקו"ש חי"ט (ע' 280 הע' 47):

בר"ה כבוד מלכותך תר"ס (ועד"ז בסה"מ עת"ר ע' קע"ו) שמשו"ז עיקר ענין הבחירה הוא בכחות הנפש, כי בעצם ושורש הנשמה "מה שהיא רוצה ונמשכת לאלקות הוא בדרך ממילא בלי בחירה ורצון" – אבל מהמבואר במקומות שצויינו בהערה הקודמת⁸ מובן, שגם בעצם הנשמה ישנו ענין הבחירה (ואדרבה – שם הוא **אמיתית** ענין הבחירה), והכוונה בהמאמר שם י"ל שהיא לשלילת אופן הבחירה כמו"ש בדרגא דשכל ומדות.

כי הנה מובא בכ"מ מרש"י עה"ת "בראשית בשביל התורה שנקראת ראשית וישראל שנקראים ראשית".

והנה דברי רש"י כפשוטם הם, שמטרת בריאת העולם היא כדי שבנ"י יקיימו תומ"צ.

מובן מזה, שהמציאות דתורה וישראל – הוא למעלה מהעולם.

אך בחסידות מתווסף בזה, ששורש העולמות הוא באור הגבול שלפני הצמצום (שיער עצמו בכוח כו'), והשורש דתורה וישראל הוא למעלה מזה – במציאות העצמות.

ומובן, שדברים אלו הם בהתאם למובא בשיעור הקודם מחסידות, שהעצמות הוא שלילת החיוב ושלילת השלילה. אשר לפ"ז מובן, שגם תורה וישראל כפי שהם בעצמות, מושללים ממציאות דתורה וישראל כמו שאנו מכירים אותם כאן למטה (מאחר שכמו שהם בעצמות הם בבחי' של שלילה כו').

ברם הרבי מבאר בזה שהכוונה בתורה וישראל היא לתורה וישראל כמו שהם למטה דוקא.

ומובן, שדברי הרבי האלו מתאימים עם דברי רש"י כפשוטם [ומתאימים הם גם עם דברי הרבי שהובאו בשיעור הקודם, שהעצמות גם אינו מוגדר בשלילה אלא הוא גם בחיוב].

ומובן, שלפי דברי הרבי⁹, תורה וישראל למטה, הם למעלה ממציאות העצמות כמו שהוא מושג אצלנו. כי התגלות העצמות בתורה וישראל כאן למטה הוא חיבור ההופכים באופן הכי ההופכי האפשרי¹⁰, וממילא שהוא גם התגלות העצמות בהתגלות 'הכי עצמי' האפשרי.

.....

סיכום

והנה (כמבואר לעיל) הקב"ה (שהוא כל יכול) יכול להעתיק 770 לביהמ"ק שבירושלים ב"כהרף עין".

ברם גילוי כוחו של הקב"ה בהעתקת 770 לירושלים, הוא לא טבע אלא נס (כי אילו זה הי' ע"פ טבע יכולנו אנחנו לעשותו), וממילא גם זה לא חיבור ההופכים, וזה לא גילוי בישראל (כמו שאנו מכירים עצמנו עכשיו בזמן הגלות, כפשטות דברי רש"י) ולא המשך דזמן הגלות (אל"ף בגולה).

לכן צריך שתהי' העתקת 770 ע"י הפעולה של ישראל.

⁹ עי' שיחת ש"פ תולדות (שם אות ה') :

גדול בישראל – כיון שידוע ומבין ומשיג בעניני הספירות כו', צריך לשלול כל הדרגות והתוארים, "אליו ולא למדותיו", עי"ז שמתבונן שכל הדרגות והתוארים שמבין ומשיג הם רק תוארי השלילה . . . עד שמגיע למסקנא שלא שייך שום ידיעה והשגה במהותו ועצמותו ית'; וכיון שמגיע לזה ע"י שלילת כל הדרגות והתוארים, הרי כשכוונתו לעצמותו ית' שלמעלה מכל דרגא ותואר ומעלה ("לדעת זה התינוק"), נרגש אצלו בזה גופא עילוי והפלאה, ולא עוד אלא שרגש העילוי הוא מההפלאה דשלילת דרגות ותוארים.

משא"כ תינוק – כיון שאין לו מושג בדרגות ותוארים, ואינו צריך לשלול דרגות ותוארים, כוונתו היא להקב"ה בעצמו שאינו בגדר דרגא ותואר ומעלה - עצמות ומהות, ועד שאינו קורא להקב"ה בשם "עצמות ומהות" (שהרי אינו יודע הפירוש ד"עצמות" והפירוש ד"מהות"), אלא "השם" (סתם), שאינו בגדר דרגא ותואר ומעלה.

שיחת ש"פ וישלח תשנ"ב אות ו' (סה"ש ע' 159) :

כידוע שמתן תורה הוא "יום חתונתו", החתונה (נישואין) דהקב"ה עם כנס"י, אשר, ההתחלה בזה היא באופן שהקב"ה הוא המשפיע וכנס"י היא המקבל, אבל, תכלית השלימות בזה היא כשהקב"ה וכנס"י נעשים חד ממש כביכול, שכנס"י אינה צריכה כביכול לקבל מהקב"ה, כיון שמתגלה ש"ישראל וקוב"ה כולא חד". (אותו ז' שם) : תכלית השלימות דהנישואין דהקב"ה וכנס"י – "והי' אור הלבנה כאור החמה", שהלבנה (כנס"י) אינה צריכה לקבל מהחמה (הקב"ה), "שמש היוי", כיון שנעשית בעצמה כמו החמה, שזהו"ע ד"ישראל (לבנה) וקוב"ה (חמה) כולא חד" . . . תכלית השלימות דהנישואין (מ"ת), שאין זה באופן של משפיע ומקבל, אלא באופן שהמקבל נעשה כמו המשפיע ("והי' אור הלבנה כאור החמה"), "ישראל וקוב"ה כולא חד".

¹⁰ עי' ד"ה פדה בשלום תשכ"ו אות י' וי"א ובשיחת ש"פ ויצא סוף אות ה' (ובהע' 54 שם) ואות י"ג שהתגלות כוח הפועל בנפעל (שלילה) אינו גילוי העצמות, ועד"ז בכו"כ מקומות.

דהיינו, שישראל יגלו בעצמם – כמו שמכירים את עצמם בזמן הגלות (מציאות דטבע) – את כוח חיבור ההופכים שיש להם (שבכוח התורה), ועי"ז¹¹ יפעילו את כוח חיבור ההופכים שלהם במציאות העולם בהפעלת ההעתקה של 770 לירושלים ע"פ טבע.

ויתבאר בשיעור הבא.

.....

לפ"ז בשאלה שלעיל איפה גילוי האלקות יותר, אם בצדיקים או באותות ומופתים,

הרי התשובה ע"ז היא, שמצד אחד ודאי הגילוי הוא יותר בישראל, כי אם הקב"ה יפעיל את חיבור ההופכים רק בהעתקת 770 לירושלים שלא ע"י הפעולה של ישראל בזה, הרי לא יהי' שלימות התגלות העצמות בישראל,

אך מאידך ע"י שישראל יפעילו את כוחם בהעתקת 770 בפועל לירושלים, יגלו הם את כוח העצמות שבהם בגלוי ובפועל במציאות העולם.

[והוא כמבואר בדברי הרבי בכ"מ¹², שפנימית הכוונה של הדירה היא בישראל, וחיצונית הכוונה היא במציאות העולם].

¹¹ ועי' שיחת ש"פ וישלח תשנ"ב אות ה':

מיעוט האור בחציו השני של החודש אינו אלא מיעוט בדרגא של "אור" (הארה בלבד) מפני הקירוב להעצם שלמעלה מהארה, אבל, לא מיעוט בהגילוי (כיון שהעצם בא ומוסיף בהתגלות), שלכן, הולך וניתוסף בהמנין (שמורה ומדגיש התגלות הדבר) דימי החודש (ט"ז, י"ז, י"ח וכו') ע"י בני¹¹, כיון שהולך וניתוסף בהתגלות העצם (שלמעלה מהתגלות האור).

ובהערה 32 שם:

אף שבהלבנה אין זה באופן של התגלות, שמיום ליום הולך ומתמעט אור הלבנה – כי, אמיתת ושלימות הענין ד"והי' אור הלבנה כאור החמה", שהמקבל נעשה כמו המשפיע ממש (שאז העצם הוא בהתגלות), הוא, בישראל דוקא, שישראל (לבנה) וקוב"ה (חמה) כולא חד (כדלקמן בפנים).

אלא, שגם בישראל צ"ל ענין הביטול (התוכן דמיעוט האור) כדי שיתגלה הענין ד"ישראל וקוב"ה כולא חד" (ראה סה"מ מלוקט ח"ו ע' כט).
¹² לקו"ש חט"ז ע' 477 (פקודי ג' אות ה'), ועוד.